

වදනිසුරු මහඳුරු බලගල්ලේ

මහාචාර්ය කේ. එන්. ඩී. ධර්මදාස

“වදනිසුරු යනු සුරගුරුට මෙන් ම නානා භාෂා ශාස්ත්‍ර විශාරදයන්ට ද නමකි.” යනු පූජ්‍ය වැලිවිටියේ සෝරත හිමිපාණන් විසින් පූජ්‍ය හික්කඩුවේ සුමංගල නාහිමිපාණන් අරභයා ලියූ ලිපියක එන සඳහනකි. අප දේශීය පඬිවරුන් අතර විටින් විට පහළ වූ භාෂා ශාස්ත්‍ර විශාරද පරපුරට අයත් යැයි අද දින නොවළඟා හඳුනා ගත හැක්කේ අතර මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ සූරිහු නිසැකයෙන් ම සිටිති. එතුමාගේ විවිධ භාෂා විෂයක පාණ්ඩිතය මෙන් ම විමංසන බුද්ධිය ද ශාස්ත්‍රවන්තයන්ගේ පරිඡයන්හි ප්‍රකටය. එතු ද නොව බලගල්ලේ සූරිහු අපේ සාම්ප්‍රදායික භාෂාධ්‍යයන සම්ප්‍රදාය නූතන වාග්විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රය හා සමග බද්ධ කළ විද්වතුන් කිහිප දෙනා අතරට අවිවාදයෙන් ම ගැණෙනුයේ ද වෙති.

විසිඑක් වන සියවසේ මුල සිටින අප අපගේ සිංහල භාෂාධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය අද දින පවත්නා තත්ත්වය වෙත සපැමිණි ගමන් මග විමසා බැලුව හොත් එහි මෑත කාලීන මූලයන් දහනව වන සියවසෙහි දී ජනිත වූ පිරිවෙන් හා සමග සම්බන්ධ බව පැහැදිලි ව පෙනෙනු ඇත. වර්ෂ 1873 දී මාලිගාකන්දේ කුඩා ගොඩනැගිල්ලක අරඹන ලද විද්‍යෝදය පිරිවෙන් එම පිරිවෙන් අතර ප්‍රථම ආයතනය වේ. ඊට දෙවසරකට පසු පැලියගොඩ ඇරඹුණු විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන් ද එදා සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතික පුනර්ජීවන ව්‍යාපාරයකට දායක වූවන් විසින් බිහි කරන ලද්දේ එක ම අරමුණ සහිත ව බැව් පෙනේ. මෙම පිරිවෙන් ආයතන දෙක ආරම්භයට පුරෝගාමී වූ පූජ්‍ය හික්කඩුවේ සුමංගල හිමියන් හා පූජ්‍ය රත්මලානේ ධර්මාලෝක හිමියන් ජාතික ආගමික නව ප්‍රබෝධයක් සඳහා යොමු වූයේ පූජ්‍ය වලානේ සිද්ධාර්ථ හිමියන් විසින් 1840 දශකයෙහි රත්මලානේ ශාස්ත්‍ර ශාලාවක් පිහිටුවා පැවිදි ගිහි තරුණ පිරිසක් දේශීය භාෂා සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායෙහි විද්වතුන් බවට පත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බව ද ප්‍රකටය.

විද්‍යෝදය පිරිවෙනෙහි හා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනෙහි භාෂා සාහිත්‍ය අධ්‍යාපනයෙහි පල නෙළා ගත් ශිෂ්‍යවරයන් විසින් දිවයිනේ නා නා ස්ථානයන්හි පිරිවෙන් රාශියක් පිහිටුවා ධර්ම ශාස්ත්‍රඥානය පතුරුවා ලීම දහනව වන සියවස අග දශකයෙහි දී හා විසි වන සියවස මුල දශකයෙහි දිස්වන කරුණකි. වැලිතර විද්‍යාභාෂ මන්දිරය (1884), මාතර ගුණරතන මුදලින්ද පිරිවෙන් (1890), දොරණැගොඩ සදානන්ද පිරිවෙන් (1896), පින්වත්තේ සද්ධර්මාකර පිරිවෙන් (1900) ආදී වශයෙන් පිරිවෙන් රාශියක් බිහි වී වර්ෂ 1917 වන විට මනා ව ස්ථාපිත වූ පිරිවෙන් 62ක් දිවයිනේ විවිධ ස්ථානයන්හි බිහි වී තිබීම එදා සිදු වූ මහා ශාස්ත්‍ර ප්‍රබෝධය සඳහා නිදසුන් වේ.

මෙම පිරිවෙන්වලින් සිදු වූ භාෂා ශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනයන් එයින් ජනිත වූ ශාස්ත්‍ර විෂයක උද්‍යෝගයන් අභිමහන්ය. යටත්විජිත පරිපාලනය යටතේ හඳුන්වා දී තිබුණු නව තාක්ෂණය, ගමනාගමන පහසුව,

සන්නිවේදන සැලසුම් විධි ආදිය උපයෝගී කර ගනිමින් දේශීය සංස්කෘතියෙහි අභ්‍යුදය සඳහා පියවර ගැනිණි. සම්භාව්‍ය සිංහල ගද්‍ය පද්‍ය කෘතීන් එතෙක් පැවතියේ අප්‍රකට පොත්ගල්වල පුස්තකාල පොත් වශයෙනි.

මේ අවධියෙහි විසූ පැවිදි, ගිහි සිංහල පඬිවරුන් අතින් සැම වැදගත් සිංහල සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘතියක් ම සංස්කරණය වී මුද්‍රණද්වාරයෙන් නිකුත් වූයේ දස දහස් සංඛ්‍යාත පාඨකයන් අතට එම කෘතීන් ලබා දෙමිනි. දහනව වන සියවස අවසන් වන විට පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයෙන් බිහි වූ විද්වතුන් කෙබඳු විශිෂ්ට පාණ්ඩිතයකින් හෙබි අය වූයේ ද යන්න 1886 දී පළ වූ රත්මලානේ ධර්මාලෝක හා ශිෂ්‍යවර රත්මලානේ ධර්මාරාම හිමි දෙපළ සංස්කරණය කළ ධර්මප්‍රදීපිකාව, 1899 දී මඩුගල්ලේ සිද්ධාර්ථ හිමියන්ගේ සංස්කරණයෙන් පළ වූ කවිසිඵම්ණ පෙළ හා සන්නය 1889 දී එම්. ධර්මරත්න පඬිතුමා විසින් සංශෝධනය කොට පළ කරවන ලද විශුද්ධිමාර්ග සන්නය වැනි කෘතීන්ගෙන් පෙනේ. එසේ ම විද්‍යෝදය හා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන් විසින් සමකාලීන ව ඉතා ජනප්‍රිය සාහිත්‍ය ස්වරූපයන් වූ පුවත් පත් හා සඟරා සඳහා විශේෂ අනුග්‍රහයක් සැපයිණි. මූලික වශයෙන් ධර්ම ශාස්ත්‍රීය වස්තු විෂයය ඇතුළත් සමය සංග්‍රහය (1873) සහ සත්‍ය සමුවිචය (1887) යන සඟරා මෙහි දී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ හැකිය.

විද්‍යෝදය පිරිවෙන ජාතික වශයෙන් පමණක් නොව ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ද කීර්තියට පත් ආයතනයක් බවට පත් කිරීමට එහි සමාරම්භක මෙන් ම තදනන්තර ආචාර්යවරු සමත් වූහ. පූජ්‍ය හික්කඩුවේ සුමංගල හිමි, පූජ්‍ය හෙයියන්තුඩුවේ සිරි දේවමිත්ත හිමි, පූජ්‍ය මහගොඩ ඤාණස්සර හිමි, පණ්ඩිත දොන් අන්දිරිස් ද සිල්වා බටුවන්තුඩාවේ පඬිතුමා, පූජ්‍ය බද්දේගම පියරතන හිමි ආදි සිංහල, පාලි, සංස්කෘත හා ප්‍රාකෘත භාෂාවන් පිළිබඳ විශාරද පාණ්ඩිතයෙන් හෙබි පඬිවරුන්ගේ අධ්‍යාපන හා ශාස්ත්‍රීය සේවාව කෙබඳු වී ද යත් 1921 වර්ෂයේ දී දිවයිනේ ප්‍රථම නූතන විශ්වවිද්‍යාල ආයතනය වූ 'සිලෝන් යුනිවර්සිටි කොලීජිය' අරඹන අවස්ථාවේ එහි ප්‍රාචීන භාෂා ශාස්ත්‍ර උගැන්වීම සඳහා අවශ්‍ය විද්වතුන් මෙම ආයතනයෙන් ලැබිය හැකි යැයි පිළිගැන්මක් පැවති බව කියැවේ.

මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ සූරිත්ගේ භාෂා ශාස්ත්‍ර ශා්‍යය එම විශිෂ්ට සම්ප්‍රදායයෙන් පෝෂණය වූයේය. පූජ්‍ය කුකුල්නාපේ දේවරත්න, පූජ්‍ය බොරැග්ගමුවේ රේවත, පූජ්‍ය බද්දේගම පියරතන, පූජ්‍ය වැලිවිටියේ සෝරත, පූජ්‍ය පලන්තොරුවේ විමලධම්ම, පූජ්‍ය දෙහිගස්පේ පඤ්ඤාසාර, පූජ්‍ය කලුකොඳයාවේ ප්‍රඥාශේඛර ආදි වූ කීර්තිධර පඬිවරුන් සෙවණෙහි ශාස්ත්‍රෝද්‍රහණයෙන් ඔපවත් වූ පාණ්ඩිතයක් බලගල්ලේ සූරිත් සතු වේ.

ප්‍රාචීන භාෂා ශා්‍යයට අමතර ව ඉංග්‍රීසි භාෂා ශා්‍යය ද ලබා ගත් බලගල්ලේ සූරිත් 1952 දී ජේරාදෙණියේ ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත්ව 1956 දී බී. ඒ. ගෞරව උපාධිය ද ලබා ගත්හ. ප්‍රාචීන පණ්ඩිත උපාධියක් ලබා සිටි පඬිවරුන් අතුරෙන් මෙසේ නූතන අවදියට අවශ්‍ය උපාධියක් ද ලබමින් සම්ප්‍රදාය හා නවීනත්වය එකට යා කරවන හැකියාවක සමාරම්භය එතුමන් විසින් පිහිටුවා ගැනීම සිංහල භාෂාධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයට මහත් ලාභයක් වූ බැව් කිව යුතු වේ.

ප්‍රාචීන භාෂා විෂයෙහි එතුමාගේ විශිෂ්ට ශා්‍යය ප්‍රකට කෙරෙන කෘතීන් ලෙස පඤ්චනන්ත්‍ර අනුවාදය (1950), සිංහල ස්ත්‍රූපවංශය සංස්කරණය (මහාචාර්ය විමල විජයසූරිය සමඟ, 1964) ආදි පොත්

හා 'න්‍යාය බිත්තුව හා බෞද්ධ න්‍යාය' (සාහිත්‍යෝදය, 1949), 'නූතන අර්ථ විචාරය හා පුරාතන භාරතීය අර්ථ විචාරවාද', ජී. බී. සේනානායක ප්‍රභාෂණය, 1985), 'පැරණි ඉන්දියාවේ සාහිත්‍ය විචාරය' (සාහිත්‍යය, 1958), 'ලක්දිව ප්‍රචලිත වූ සාහිත්‍ය ශාස්ත්‍රය හා අර්ථවිචාරය' (විද්‍යෝදය: විද්‍යා කලා භාෂා ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, 1978) ආදී ලිපි හැඳින්විය හැකි වේ.

ඊට අමතර ව බලගල්ලේ සූරීන්ගේ සුවිශේෂ ශාස්ත්‍රීය මෙහෙවර වී ඇත්තේ සාම්ප්‍රදායික සිංහල, පාලි, සංස්කෘත භාෂා ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ වූ දැනුම් සම්භාරය නූතන වාග්විද්‍යා විෂයය අනුව භාවිතයට ගනිමින් ශාස්ත්‍රලෝකය සඳහා කළ සංග්‍රහය. එතුමන්ට ද ආචාර්ය වූ මහාචාර්ය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි සහ මහාචාර්ය ඩී. ජේ. විජේරත්න යන විද්වතුන් විසින් ඇරඹුණු මෙම සුවිශේෂ මෙහෙවර බලගල්ලේ සූරීන් අතින් නව ම. ඔස්සේ විහිදී ගිය බැව් කිව යුතු වේ. 'සිංහල භාෂාවේ ඉතිහාසය ඇවිස්සීම' (විද්‍යා, 1960), 'සිංහලයෙහි අකාරයේ සංවෘත විවෘත භේදය' (භේන්පිටගෙදර ඤාණසීහ ගිමි අතිස්තව සංග්‍රහය, 1976), 'සිංහලයෙහි සඤ්ඤක අකුරු' (සංස්කෘති, 1983), 'වාග් විද්‍යාවේ 'පදිම' සංකල්පය පිළිබඳ විමර්ශනයක් හා සිංහලයේ පදිම පිළිබඳ වර්ගීකරණයක්' (විද්‍යෝදය සමාජීය විද්‍යා සංග්‍රහය, 1989) යන ලිපිවලට අමතර ව සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය (1992), භාෂා අධ්‍යයනය හා සිංහල ව්‍යවහාරය (1995) යනාදී ග්‍රන්ථ කීපයක් එතුමා අතින් බිහි වී ඇත්තේ චිරන්තන ව පැවත ආ ප්‍රාචීන භාෂා ශාස්ත්‍ර ඥානය නව යුගයකට සරිලන සේ කෙසේ සකස් කර ගත හැකි ද යන්නට මනා නිදසුන් සපයමිනි. දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ වෙසෙන පඬිවරුන් අතර පෙරපර දෙදිග භාෂාධ්‍යයන ශාස්ත්‍රයන් බලගල්ලේ සූරීන් මෙන් එක හා සමාන ව ගැඹුරින් දත් අන් කිසිවෙකු නැතැයි කීම අනිශ්චයාත්මකයක් නොවේ.

සිංහලයෙහි සම්භවය හා පරිණාමය යන විෂය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ව තුලනාත්මක වාග්විද්‍යා අධ්‍යයන ගණනාවක් විදේශීය පඬිවරුන් අතින් සිදු වී තිබේ. සිංහලය යනු ද්‍රාවිඩ භාෂා පවුලට අයත් භාෂාවකැයි යන අදහස ඇතැමුන් දරා සිටි අවදියක ඒ එසේ නොව අප බස ඉන්දු-ආර්ය භාෂා ගණයට අයත් බසකැයි යන මතය ශාස්ත්‍ර යුක්තියෙන් යුතු ව ස්ථිර කිරීමෙහි ලා රස්මුස් රස්ක්, විල්හෙල්ම් ගයිගර්, මොහමඩ් සහිදුල්ලා ආදී විදේශීය පඬිවරුන්ගෙන් විශේෂ සේවයක් සිදු විය. සංස්කෘතය මෙන් ම විවිධ ප්‍රාකෘතයන් ද මනා ව අධ්‍යයනය කොට සිටි එම පඬිවරුන් සිංහලයෙහි මුල් ශිලාලේඛනයන්හි එන භාෂාව පිරික්සා එහි ඉන්දු-ආර්ය භාෂා ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරන ප්‍රාකෘත ස්වරූපය හඳුනා ගත්තා පමණක් නොව පැරණිතම සිංහල ශිලා ලේඛනයන්හි භාෂාමය සාධක උත්තර භාරතයේ කුමන දේශයන්හි භාවිත ප්‍රාකෘත හා නැකම් දක්වන්නේ ද යන්නත් විස්තර කර දී ඇත. මහාචාර්ය බලගල්ලේ සූරීන්ගේ අධ්‍යයනයන් මඟින් මෙම විදේශීය පඬිවරුන්ගෙන් වූ දායකත්වය, 'සිංහල භාෂාධ්‍යයනයට යුරෝපීය පඬිවරුන්ගෙන් වූ සේවය', (විවිකි, 1966 නොවැ., 88-113 පිටු.) යන ලිපියෙන් ද වඩාත් සවිස්තර ව ස්වදේශීය, විදේශීය ලේඛක නිරීක්ෂණ සහිත සිංහල භාෂාධ්‍යයන ඉතිහාසය (1988) යන ග්‍රන්ථයෙන් ද පැහැදිලි කොට ඇත. ඉන් අනතුරුව මහාචාර්ය විල්හෙල්ම් ගයිගර්: සිංහලයේ වාග්විද්‍යාත්මක ස්වරූපය (2001) යන පරිවර්තන හා විවරණ කෘතිය මඟින් සිංහලය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කළ යුරෝපීය පඬිවරුන් අතර අග්‍රස්ථානය ගන්නා ගයිගර්තුමා විසින් සිංහලයෙහි වාග්විද්‍යාත්මක ස්වරූපය ගැන ලියූ ලිපියක් පරිවර්තනය කරමින් එම පරිවර්තනයට ඉතා වැදගත් විස්තර හා විවරණ

එකතු කරමින් කළ අධ්‍යයනය ඉතා විශිෂ්ට ශාස්ත්‍රීය මෙහෙයක් වේ. මහාචාර්ය බලගල්ලේගේ මෙම විස්තර විවරණය වැදගත් වන්නේ 1940 දශකයෙහි දී සුබස සඟරාව මගින් විද්වත් කුමාරතුංග මුනිදාසයන් විසින් ගයිගරයන්ගේ භාෂා අධ්‍යයනය දීර්ඝ විවේචනයට ලක් කොට ඇති අතර අන්‍ය සිංහල පඬිවරුන් විසින් ගයිගරයන්ගේ අදහස් එතරම් දුරට විමසුමට භාජන කොට නොතිබුණු ප්‍රකරණ තුළය. එමතු ද නොව බලගල්ලේ සූරින් විසින් කුමාරතුංග පඬිවරයාගේ භාෂාධ්‍යයන පිළිබඳ විමර්ශනයක් ද නුවණ සඟරාවේ 1990 පළ වූ ලිපියකින් ඉෂ්ට කොට ඇත.

සිංහල භාෂා ශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනයෙහි අතීතය හා වර්තමානය එක් කරන පුරුක වන්නේ දහනව වන සියවස අග සිට විසි වන සියවස් මැද පමණ වන තෙක් ක්‍රියාත්මක වූ යතිවර පඬි පරපුරය. විද්‍යෝදය හා විද්‍යාලංකාර දෙපිරිවෙන ප්‍රධාන කොට ගොඩ නැගුණු මේ භාෂා ශාස්ත්‍ර විශාරද හික්ෂුන් වහන්සේගේ ශාස්ත්‍රීය සේවාව ඇගයීම සඳහා උන්වහන්සේ බොහෝ දෙනෙකු හා සමඟ ඇසුරු කොට ඇති බලගල්ලේ සූරින් හා සමාන සුදුසුකම් ඇති අන්‍යයෙක් අද දින සිටිත් ද යනු සැක සහිත ය. තමන්ගේ මෙම සුවිශේෂ සුදුසුකම් භාවිතයෙන් බලගල්ලේ සූරින් විසින් සම්පාදනය කොට ඇති ලිපි ලේඛන රාශියකි. වර්ෂ 1999 පළ වූ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ සමාජ සංස්කෘතික සමීක්ෂා ග්‍රන්ථයට සැපයූ 'ග්‍රන්ථකාරක සංඝපිතෘ පඬිවරු' ලිපිය, 1964 පළ වූ ශ්‍රී සෝරත සාහිත්‍යය කෘතියට සැපයූ 'ධර්මධර විනයධර දර්ශනධර බෞද්ධාචාර්යවරයාණෝ' ලිපිය, 1965 සංස්කෘති භෞමාසිකයේ පළ වූ 'ශ්‍රී ලංකා විද්‍යෝදය විශ්ව- විද්‍යාලයේ පසුබිම' ලිපිය හා 1984 දී විද්‍යෝදය විද්‍යා කලා භාෂා ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයෙහි පළ වූ 'ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාසය පිළිබඳ දළ සටහනක්' ලිපිය මෙන් ම 2009 වර්ෂයෙහි පළ වන නූතන සිංහල සාහිත්‍යයේ මග සලකුණු ග්‍රන්ථයේ පරිච්ඡේදයක් වන 'පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයෙහි හා ශාස්ත්‍රායතනයන්හි ආරම්භය හා ප්‍රස්තුතයට එහි දායකත්වය' ලිපිය බලගල්ලේ සූරින්ගේ එම විශේෂ ප්‍රදානය පදනම් කොට ගෙන සංගෘහිතය.

පෞද්ගලික ව මහාචාර්ය බලගල්ලේ සූරින්ගේ පාණ්ඩිතයෙහි සුවිශේෂ ලක්ෂණයක් මෙහි ලා සඳහන් කළ යුතු ව ඇත. ඥාන පිපාසාවෙන් තමන් වෙත එන කවරෙකු වුව ද තෘප්තිමත් කිරීමට සෑදී පැහැදී සිටීමේ මහඟු දෘනවීර ගුණයයි. එතුමන් ගැන කලකට ඉහත ලිපියක් ලියමින් මහාචාර්ය ජී. ඩී. සුරවීර සූරින් පැවසූ අදහසක් මෙහි ලා උපුටා දක්වන්නේ එම මහඟු ගුණය එම වදන්හි මනාව විස්තර වී ඇති හෙයිනි.

"පාණ්ඩිතයෙන් පිරිපුන් එතුමා පිරිසිදු සිහිල් ජලයෙන් පිරි පොකුණකට සම කළ හැකිය. ඇල් දිය පතා එම පොකුණ වෙත එළඹෙන විදග්ධයන් මතු නොව සාමාන්‍ය විද්‍යාර්ථීන් ද ඤාණ පිපාසය සංසිඳුවා ගෙන සැහීමට පත් වීම අනිවාර්යයෙන් සිද්ධ වන්නකි."